

והמפסיד השלישי, הוא החברה, דהיינו, חברת הספשים והחוטאים, והוא מה שהכתוב אומר (משלי יג, כ), "ורעה כסילים ירוע", כי הנה אנחנו רואים פעמים רבות, אפלו אחר שנתאמת אצל האדם חובת העבודה והזהירות בה, יתרפה ממנה או יעבר על איזה דברים ממנה, כדי שלא ילעגו עליו חבריו או כדי להתערב עמהם. והוא מה ששלמה מזהיר ואומר (משלי כד, כא), "עם שונים אל תתערב". כי אם יאמר לך אדם (כתובות יז, א), "לעולם תהא דעתו של אדם מערבת עם הבריות", אף אתה אמר לו, במה דברים אמורים? בבני אדם שעושים מעשי אדם, אף לא בבני אדם שעושים מעשי בהמה. ושלמה מזהיר עוד (משלי יד, ז), "לך מנגד לאיש כסיל", ודוד המלך אמר (תהלים א, א), "אשרי האיש אשר לא הלך" וכי, וכבר פרשו זכרונם לברכה (עבודה זרה יח, ב), "אם הלך סופו לעמד ואם עמד סופו לישוב". ואומר, (תהלים כו, ד-ה), "לא ישבתי עם מתי שוא", "שנאתי קהל מרעים" וכי. אין לו לאדם אלא לטהר ולנקות בעצמו ולמנע רגליו מדרכי ההמון השקועים בהבלי הזמן, וישיב רגליו אל חצרות ה' ואל משכנותיו. הוא שדוד עצמו מסיים ואומר (שם פסוק ו), "ארחץ בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך ה'". ואם יארה לו שימצא בחברת מי שילעג עליו, לא ישית לבו אל הלעג ההוא, אדרבא ילעג על מלעיגיו ויבזם, ויחשב בדעתו כי לולי הנה לו להרוים ממון הרבה, ההנה מניח מה שהנה צריך לזה מפני חבריו שלא ילעגו! כל שכן שלא ירצה לאבד נשמתו מפני לעג. ועל דרך זה הזהירו זכרונם לברכה (אבות ה, כ), "הוי עז פנמר וכי לעשות רצון אביד שבשמים". ודוד אמר (תהלים קיט, מו), "ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש", שאף על פי שרוב המלכים עסקם ודבורם בדברי גדולות והנאות, ודוד שהנה גם כן מלך, לכאורה תהיה לו להרפה אם בהיותו בחברתם יתנה הוא מדבר בדברי מוסר ותורה, תחת ספרו מן הגדולות ומתענוגות בני אדם כמוהם, הנה לא היה חש לזה כלל, ולא היה לבו נפתח בהבלי האלה, אחרי שכבר השיג האמת, אלא מפרש ואומר, "ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש". וישעיה כמו כן אמר (ישעיה נ, ז), "על כן שמתי פני פחלמיש ואדע כי לא אבוש".

רועה כסילים – הנעשה רע (=חבר) לחוטאים. שונים – המתנהגים בשונה מהדרך הטובה.

למזלך יומי
מאמורה

בשיתוף:

הרשת הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
הלצר ליזלס התיורה

www.yeshiva.org

www.meirtv.co.il

ביאורים

חברה שאינה טובה משפיעה לרעה. הסיבה לכך היא שהאדם חברתי בטבעו. אדם רוצה להיות מקובל ומוערך בחברה ולכן זה בטבע שלנו להיות קשובים לרחשי הסביבה ולדעותיהם של חברינו. זו הסיבה שצריך להתרחק מחברה שלילית.

חברה כזו מתחלקת לשניים; **טיפשיים** - דהיינו אנשים שאין להם תורה, ואין להם במה שיתעסקו עימו אלא רק הבלים ושטויות. אלו יכולים להיות אנשים אינטלקטואלים וחכמים מאוד אך הצדדים החיצוניים של החיים הם מרכז עולמם ולא ערכי הנצח של התורה. אדם שנמצא בחברתם ישים במרכז מחשבותיו את אותו דבר זמני וחולף שהם שמים אותו במרכז. למשל, אם הם מדברים כל הזמן על פלאפונים ושדרוגים הוא ינסה להיות 'מבין' באותו נושא וימצא את עצמו מתעסק בו ללא הרף.

הסוג השני של חברה שלילית אלו הם **החוטאים**. אלו אנשים שעולם הערכים שלהם רקוב ומקולקל ולכן הם עוברים על דבר ה' באופן ממשי. כדי להצדיק את מעשיהם הם הופכים את העבירה למשהו מתוק ומזלזלים בעולם הערכים שהתורה מציבה. אדם שנמצא בחברתם, גם אם הוא שומר תורה ומצוות, מושפע ממעשיהם. החטא כבר לא נראה לו חמור ונורא כמו לפני שפגש את חבריו, וכן משהו מחרדת הקודש שלו כלפי התורה ונושאה התעמעם. שלהבת אש הקודש שלו הוקטנה. מכאן הדרך לכיבויה היא קצרה מאוד.

צריך להתנתק מחברים כאלו במהירות האפשרית. אדם שנקלע לחברה כזו ינהג כך: 1. **מגננה מעשית** - יתעלם מהלעג שהוא סופג על עבודת ה' שלו. 2. **התקפה** - ילעג עליהם בחזרה, ואפילו, אומר הרמח"ל, יבזם! זה יחזק גם אותו וגם את כל הסביבה שלא לקבל את דברי הלעג של אותו מלעיג. 3. **עבודה פנימית** - לחשוב ששווה לוותר על התמיכה החברתית העכשווית ולזכות לתמיכה הרבה יותר רחבה - העולם ומלואו, עם ישראל לדורותיו, הקב"ה וכל פמליא של מעלה איתך בדבקותך בעבודת ה'!

הרחבות

1. קנה לך חבר

והמפסיד השלישי, הוא החברה. לחברה יש השפעה גדולה על אופי האדם ומעשיו. לכן הדגישו חז"ל (אבות פרק א משנה ז): "הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע". ומסביר שם רבינו יונה: "ואוי לרשע אוי לשכנו כי הוא חוטא... כל המדבק לרשעים אף על פי שאינו עושה כמעשיהם נוטל שכר כיוצא בהם". הדגשת הריחוק גדולה עד כדי כך שהוסיפו חכמים "אל תתחבר לרשע ואפילו לתורה" (אבות דרבי נתן פרק ט משנה ו) ומסביר שם "כסא רחמים" (החיד"א): "להיות חברים בתורה ואפילו ללמוד תורה" (אך עיין בגר"א שם שגורס אחרת). לעומת זאת מדריכים חז"ל (שם משנה ו) "קנה לך חבר". ומסביר הרמב"ם (פירוש המשניות לרמב"ם שם): "הכוונה בזה שצריך לאדם שיקנה אוהב לעצמו שיתקנו בו מעשיו וכל עניניו כמו שאמרו (תענית כג.) או חברותא או מיתותא". ממשיך הרמב"ם ומבאר שיש שלושה סוגים של חבר, כאשר הטוב שבהם הוא "אוהב מעלה" שעניינו הוא "שיהיה תאות שניהם וכוונתם לדבר אחד והוא הטוב, וירצה כל אחד להעזר בחבירו בהגיע הטוב ההוא לשניהם יחד, וזה האוהב אשר צוה לקנותו".

2. ליצנות אחת

לא ישיית לבו אל הלעג ההוא. וכן אמרו חז"ל (עדות פרק ה משנה ו): "מוטב לי להקרא שוטה כל ימי ולא ליעשות רשע שעה אחת לפני המקום" ופסק השולחן ערוך (אורח חיים סימן א סעיף א): "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך" (עיין שם בביאור הלכה).

3. חומרתו של הלץ

הרשע אמנם עובר בזדון על החטא, אך הוא מכיר בחטאו וכשירצה לשוב יודע בדיוק מה הוא צריך לתקן. לעומתו הלץ מתייחס לעבירות כהיתר - לכן תשובתו קשה יותר. (ע"פ פנים יפות בראשית כה)

שאלות לדין

כאשר אדם מתרחק מחברה רעה, כיצד עליו להתייחס אליה לאחר מכן? מתי יש להתעלם מיחס משפיל מחברה רעה ומתי יש להלחם בו?

כ"ב בכסלו

למדת יומי
מאמרים

בשיתוף:

הרשת הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
הלצ'ר לז"ל תורה

www.yeshiva.org

www.meirtv.co.il